

A magyar irodalom korstílusai röviden

összefoglalás

KORSTÍLUS	A KORSZAK JELLEMZŐI - FONTOS MAGYAR SZERZŐK	IDŐSZAK	ESZMEI HÁTTÉR	ERŐSSÉGE
Középkor	<p style="text-align: center;"><i>(romanika, gótika, kolostori irodalom, vágánköltészet, trubadúrköltészet)</i></p> <p>Kódexek, az európai írás kialakulása, latin nyelvűség, szentek legendái, egyházi irodalom, világi diák- és trubadúrköltészet. Magyar nyelvű <i>szórványemlékek</i>: oklevelek, szójegyzékek...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tihanyi alapítólevél • Halotti beszéd • ÓMS 	11-14. sz.	egyházi hatás kolostori kultúra latin nyelv <i>skolasztika</i>	építészet, kódexirodalom
Reneszánsz	<p style="text-align: center;"><i>(prédikációs irodalom, humanista levelezés)</i></p> <p>Az antik világi kultúra felfedezése és „újjászületése”. Humanista emberközpontúság, a latin melletti nemzeti nyelvű irodalom kezdetei Európában. A természet, a szerelem, a világi érzelmek és a felszabadult életöröm korszaka. A mai értelemben vett novella születése (<i>Boccaccio</i>). A könyvnyomtatás születése (<i>Gutenberg</i>); biblíanyomtatás és -fordítások. A magyar nyelvű líra kezdetei. A reneszánsz hazánkban az oszmán terjeszkedés miatt nem vált valódi korstílussá.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Janus Pannonius (a <i>latin</i> nyelvű reneszánsz líra <i>első</i> magyar képviselője) • Balassi Bálint (a <i>magyar</i> nyelvű reneszánsz líra <i>egyetlen</i> képviselője) 	14-16. sz.	világiasodás reformáció könyvnyomtatás <i>humanizmus</i>	zene irodalom
Barokk	<p style="text-align: center;"><i>(manierizmus, hitviták, a reformáció irodalma)</i></p> <p>Túldíszítettség, mesterkélttség, a reneszánsz elemeinek túlzásba vitt halmozása, az uralkodó osztály iránti elkötelezettség, a <i>mecénások</i> miatti függőség, a <i>protestantizmus</i> térhódításából eredő vallási viták irodalmi elszaporodása. A mai értelemben vett regény születése (<i>Cervantes</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zrínyi Miklós (<i>Szigeti veszedelem, barokk eposz</i>) 	17-18. sz.	felfedezések vallásháborúk gyarmatosítás <i>abszolutizmus</i>	zene, képzőművészet
Klasszicizmus	<p style="text-align: center;"><i>(szentimentalizmus, rokokó, enciklopédisták)</i></p> <p>Az arisztotelészi hármasság betartása, szónokiasság, gyakran öncélú vagy irreális érzelmi reakciók, túlfinomultság, mesterkélt párbeszéd, szemérmesség, modorosság, kiüresedett antik mintákhoz ragaszkodás, érzelgősség. A mai értelemben vett színház születése (<i>Molière</i>).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Csokonai Vitéz Mihály (rokokó és népies irányzat egyszerre!) • Kazinczy Ferenc (irodalomszervező tevékenység, nyelvújítás, levelezés...) • Berzsenyi Dániel (klasszikus költemények, a „Magyar Horác”) 	18-19. sz.	gyarmatosítás <i>felvilágosodás</i>	zene drámairodalom
Romantika	<p style="text-align: center;"><i>(reformkor, realizmus)</i></p> <p>Kiábrándultság a felvilágosodás eszméiből, fantasztikum, elvagyódás, egzotikus helyszínek, különleges hősök, jellemfejlődés, felfokozott érzelmek, a természet jelenségei és a cselekmény összhangja, romok, jóslatok, sorsszerűség, erkölcsi normák hangsúlyozása, történelmi témák... A <i>realizmus</i> mintegy ellenpontként a romantika erkölcsi és lélektani konfliktusait éppen ellenkezőleg kismemberek, hétköznapi helyszínek és események, reális helyzetek bemutatásával bontakoztatja ki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kölcsey Ferenc (átmenet a klasszicizmusból a romantikába) • Vörösmarty Mihály (románok, történelmi témák, nemzethalál) • Petőfi Sándor (romantikus forradalmi líra, felfokozott érzelmek, romantikus szerelmi líra) • Arany János (történelmi témák, történelmi elbeszélő költemények, balladaköltészet) • Jókai Mór (romantikus regény) 	19. sz.	iparosodás polgárosodás találmányok <i>individualizmus</i>	irodalom filozófia
20. század	<p style="text-align: center;"><i>(szecesszió, szimbolizmus, impresszionizmus, expresszionizmus, futurizmus, szürrealizmus...)</i></p> <p style="text-align: center;">[Külön tételben részletezve!]</p>	20. sz.	<i>pozitivizmus,</i> <i>egzisztencializmus,</i> világháborúk, munkásmozgalmak	festészet irodalom